

HØYRING TIL SØRHEIMUTVALET SITT FRAMLEGG TIL FORBETRING AV OVERFØRINGSSYSTEMET FOR KOMMUNANE

Sveio kommune viser til rapport om ”forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene” (Sørheimsutvalet), jf. brev av 26.10.07 frå Kommunal- og regionaldepartementet. Sveio kommune vil koma med følgjande høyringsuttale:

1. Hovudføremålet med inntektssystemet er å leggja til rette for eit likeverdig tenestetilbod i heile landet.
I dag har kommunane svært ulike føresetnader for å oppretthalde og vidareutvikle tenestetilbodet, og dermed vil også høvet til å drive lokalsamfunnsutvikling variere sterkt. Det vert ei nærast umogleg oppgåve å skapa likeverdig tenestetilbod i kommune-Noreg, før skatt på kraftinntekter og eigedomsskatt på store verksemnder også vert inntektsutjamna.
2. Samtlege sikkerheitsventilar og overgangsordningar er fjerna for dei kommunar som har vorte ramma av uheldige fordelingsverknader, sidan førre gong inntektssystemet vart revidert. Dette betyr at Rattsø-effekten frå 1997. med dette nye framlegget er lagt inn i inntektssystemet med full tyngde, utan at det tilfell kompensasjon for Sveio kommune av noka slag; - berre som ei mellombels løysing gjennom INGAR-systemet.
3. Sveio kommune er uroleg for konsekvensane av framlegget til ei markant reduksjon i skjønsmidlar i inntektssystemet. Særleg når ramma framleis skal innehalde kompensasjon for endring i reisetidskriteriene som Sveio kommune har hatt ein prosess på.

Inntektssystemet vil ikkje klara å fanga opp alle uforutsette inntekts- og utgiftsendringar som skjer i ein kommune gjennom budsjettåret.

Desse endringane kan vera vesentlege og dei kan syne seg å verta permanente. Det er viktig at det på fylkesnivå, som har ein viss lokal kunnskap å skilte med, finst tilstrekkeleg med skjønsmidlar til å fanga opp større endringar som ikkje vert fanga opp gjennom sentralt fastsette kriteriedata og kostnadsnøklar.

Fylkesmannen sin skjønspott må aukast, i dei fylka der det er kommunar som vert råka av denne uforutsette fordelingsverknaden.

4. Sveio kommune støttar utvalet sitt framlegg til at det vert ytt ein eigen kompensasjon for vekstkommunar. Dette kan vera med på å dempa vekstsmertene i slike kommunar.
5. Sveio kommune støttar utvalet sitt framlegg til å etablere eit Inntektsgarantisystem – INGAR. Dette vil sikra eit noko betre likeverdig tenestetilbod i ein omrømningsperiode.
6. Sveio kommune ser utvalet si løysing med å ta ut selskapsskatten av inntektsgrunnlaget for kommunane, som ei god løysing. Motivasjonen for å skapa næringsutvikling er knytt til andre føremål enn skatteinntekter. Dette fordi desse inntektene er svært ustabile. Auka skatteøre på person- og formueskatt sikrar eit meir stabilt grunnlag for næringsutviklingsarbeidet i kommunane.
7. Sveio kommune støttar mindretalet si løysing med ei skatteinntektsutjamning som legg opp til ei utjamning som kan verta høgare enn 60%.
Men det er då ein føresetnad at auken vert dekkja av kommunar med skatteinntekter over 115% av landsgjennomsnittet.
8. Trass i at Sveio kommune er ein vekstkommune, vil ein støtte ei endring av oppdateringa på folketalet til 1/7 året før budsjettåret, med tanke på å sikra eit jamt tenestetilbod i budsjettåret. Det er positivt at det vert etablert ei økonomisk kompensasjonsordning for dei kommunar som denne endringa slår negativt ut for.

Postadr.:	Telefon:	Telefax:	Org.nr.	Bankgiro:	E post:
Postboks 40	53 74 80 00	53 74 80 01	864967272	3506 07 10323	postmottak@sveio.kommune.no
5559 Sveio					

11. Det er naudsynt med ein grundig gjennomgang av utgiftsutjamningssystemet, for å sikra tilstrekkeleg utgiftsdekning for småkommunar; - særleg for dei kommunar som taper mykje på dette utvalet sitt framlegg til endringar i inntektssystemet.
12. Sveio kommune meiner at arbeidet med endring av kostnadsnøklane også må ut på høyring til kommunane.

VEDLEGG: 1

Bakgrunn – revisjon av inntektssystemet kvart 10.år:

Innføring av inntektssystemet skjedde i 1986

Største revisjonen sidan oppstart - Rattsø (1996)

Rapport frå Borge-utvalet (2005) – lagt på is, sjølv om intensjonen er å revidere inntektssystemet kvart 10. år.

Det nye inntektssystemutvalet sin rapport, gjev grunnlaget for eit nytt framlegg våren 2008, med endring frå år 1/1 2009

Sørheimsutvalet – 8 politikarar, samt eit sekretariat med 3 medlemmer frå departementa.

Den delen av inntektssystemet som gjeld utgiftsutjamninga vart halden utanom mandatet.

Departementet skal vurdere den ordninga.

Hovudelement i dagens inntektssystem:

Føremål:

Jamne ut dei svært ulike økonomiske føresetnadane som kommunane har for å drive eit likeverdig tenestetilbod i heile landet.

Forutan eit likt fordelt innbyggjartilskot skal systemet bidra til å:

- Kompensere for variasjonar i utgiftsbehova (utgiftsutjamning)
- Utjamne variasjonar i skatteinntektsgrunnlaget (inntektsutjamning)

Systemet skal også ivareta distrikts- og regionalpolitiske mål. Mellom anna gjennom:

- Nord-Noreg-tilskot (geografi, demografi)
- Regionaltilskot (storleik og skattegrunnlag)
- Delar av skjønstilskotet (utilsikta variasjonar)

I tillegg kjem selskapsskatten, ein skatt som av ulike grunnar og i ulik grad, har vore ein del av inntektssystemet til ulike tider.

Innhald i rammetilskot (fordelingsnykel i parantes):

- Innbyggjartilskot (80%)
 - Ungiftsutjamning (vurdering av denne delen av inntektssystemet, er utanom utvalet sitt mandat)
 - Inndelingstilskot, Korreksjonsordning for elevar i stalege og private skular
 - Overgangsordninga
 - Inntektsutjamning
- Regionaltilskot (2%) og Nord-Norge tilskot (3%)
- Skjønstilskot (3%)
- Selskapsskatt (12%)

Rammetilskotet utgjer 50% av den kommunale finansieringa i inntektssystemet.

Resterande 50% skal koma frå skatteinntekter.

I det vidare følgjer ein gjennomgang av elementa i inntektssystemet, uavhengig av kva grad Sørheimutvalet har vurdert desse elementa:

Innbyggartilskot:

Vert fordelt med eit likt tilskot pr. innbyggjar på grunnlag av folketalet pr. 1/1 i budsjettåret. Storleiken på dette tilskotet vert utmålt, tildelt og justert, etter som endringar i utjamningsordningane i inntektssystemet vert kjende. Tilskotet pr. innbyggjar har dei seinaste åra variert slik:

2003	2004	2005	2006	2007
7 281	6 172	5 983	6 608	7 105

Utgiftsutjamning (er ikkje med i utvalet sitt mandat):

Alle innbyggjarane i ein kommune har krav på eit visst tenestetilbod. Dette tilbodet skal vera likeverdig. Det er store skilnader mellom kommunane på kor mykje det kostar å oppretthalda denne likeverdigheita. Dette skuldast m.a. ulikskapane i folketal, alderssamansetnad, geografiske plassering, skulestruktur, ulike sosiale utfordringar og mykje, mykje meir.

For å sikre eit mest mogleg rettvist og likeverdig tenestetilbod vert kommunesektoren sine rammer fordelt etter kostnadsnyklar som syner korleis utgiftene faktisk fordeler seg i kommune-Noreg samla sett. Kostnadsnyklane gjeld sameleis for alle kommunar og vert justert kvart år, etter at folketalet og folkesamansetnaden pr. 1/1 er gjort kjent.

Utgiftsutjamninga for 2006 vart endeleg fordelt slik:

Kostnadsnøkkel	2006
0-5 år	0,023
6-15 år	0,308
16-66 år	0,120
67-79 år	0,085
80-89 år	0,133
over 90 år	0,049
Skilte og separerte 16-59 år	0,038
Arbeidsledige	0,011
Dødlighet	0,025
Ikke-gifte 67 år og over	0,025
Innvandrere	0,005
Beregnet reisetid	0,015
Bosatt spredt fra 2002 sone)	0,010
Nabo	0,011
PU over 16 år	0,066
PU under 16 år	0,004
Urbanitetskriterium	0,042
Landbrukskriterium	0,005
Basistillegg	0,025
SUM	1,000

Vektinga vil variere noko frå år til år, ikkje berre som følge av endringar i folketal og alderssamansetnaden, men også som følge av systemendringar og medvitne politiske vedtak. Overføring av tilskot frå øyremerking til rammefinansiering, er eit døme på slikt.

Dette er eit reint omfordelingssystem innafor ei gjeven ramme. Vektinga er difor eit nullsumspel mellom kommunane i Noreg.

Iflg. tabellen gjev gruppa 0-5 år svakast utteljing. Tek ein med alle dei øyremerkete midlane som vert tildelt barnehagane utanom utgiftsutjamninga, så ville vektinga vorte langt høgare.

Det er signalisert at denne øyremerkinga skal fjernast frå 1/1 2009, om full barnehagedekning er nådd.

Vektinga er basert på registrerte kriteriedata, innmelde frå den einskilde kommune og andre offentlege instansar (m.a. data frå SSB, m.a. innmeld via KOSTRA).

Behovet for endringar i den økonomiske ramma for utjamninga, vert korrigert mot innbyggjartilskotet.

Oppdaterte folketal:

Med bakgrunn i folketal og alderssamansetnaden pr. 1/1, vert inntektsgrunnlaget for kommunane endra i budsjettåret etter dagens system.

Dette kan gje store og til dels uforutsette endringar i rammetilskotet; - særleg for kommunar med stor fråflytting eller vekst.

Før 2003 var det teljinga pr. 1/1 året før, som vart lagt til grunn for utmåling av tilskot. Dette var ei uheldig ordning for vekstkommunar og ditto positivt for kommunar med stor fråflytting.

Det er her verd å merka seg at utgiftsutjamninga kan gå ned, sjølv med ei auke i folketalet.

Dette kan skuldast at veksten i folketalet er lågare enn landsgjennomsnittleg vekst og det kan skuldast skuvningar i folkesamansetnaden som er annleis enn kostnadsnøkklane legg opp til.

Inntektsutjamning:

Føresetnadane for inntening av skatt er svært ulikt fordelt i kommune-Noreg.

Inntektsutjamninga skal difor syte for ei utjamning mellom skattesterke- og skattesvake kommunar.

Det er berre personskatt og selskapsskatt som inngår i skatteutjamninga.

Den symmetriske delen av utjamninga fungerer slik:

- Kommunar med skatteinntekter pr. innbyggjar over landsgjennomsnittet, vert trekt 55 % av meirinntekter over 100%.
- Kommunar med skatteinntekter pr. innbyggjar under landsgjennomsnittet, får dekkja 55% av mindreinntekter under 100%.

Det er også etablert ei tilleggsordning for ytterlegare skatteinntektsutjamning:

- Kommunar med skatteinntekter pr. innbyggjar under 90 % av landsgjennomsnittet, vert i tillegg kompensert for 35 % av tapet, inntil dei når eit samla inntektsnivå som tilsvarar 90 % av landsgjennomsnittlege skatteinntekter.

Finansieringa av tilleggsordninga, skjer gjennom eit flatt trekk pr. innbyggjar på kommunane sitt innbyggjartilskot.

I tillegg er det nokre spesielle utjamningsordningar i inntektssystemet som er direkte knytt til innbyggjartilskotet. Dette gjeld:

Korreksjonsordning for kommunar som har elevar i statlege og private skular

Mindreutgifter for dei kommunar som dette gjeld, vert justert mot innbyggjartilskotet

Inndelingstilskot

Dette er eit stimulerings- og kompensasjonstilskot som vert ytt til kommunar som vel å slå seg saman. Tilskotet vert tildelt og står fast i 10 år, med nedtrapping over 5 år etter dette. Finansieringa av denne ordninga skjer mot reduksjon i innbyggjartilskotet til kommunane.

Overgangsordningar:

I samband med innføring av nye kommunale reformer eller ved overgangar frå øyremerkte til rammefinansierte tilskot, kjem det både tilsikta og til dels utilsikta verknader på kommunen sine samla rammevilkår.

Taparane/vinnarane ved slike endringar og reformer får, gjennom ei overgangsordninga, dei økonomiske negative/positive verknadane fordelt over 5 år.

Finansieringa av denne ordninga skjer mot reduksjon i innbyggjartilskotet til kommunane.

Regionalpolitiske tilskot (Nord Norge- og Regionaltilskotet):

Årsaka til at dei ulike regionalpolitiske tilskota ein gong vart oppretta, var å motverka skeive fordelingsverknader ved systemendringar i inntektssystemet.

Kommunar i Nord Norge fekk fram til 1994 eit ”skjult” tilskot. Dette vart overført gjennom å fastsette ein høgare utjamningsdel enn for andre kommunar. Frå 1994 vart overføringa omgjort til eit særskilt Nord Norge-tilskot, som vert tildelt utanom utjamningsordningane. Gjennom Rattsø-utvalet sitt arbeid vart dette tilskotet omdefinert til å verta eit regionalpolitisk tilskot.

Analysar som Rattsø-utvalet gjorde i 1997, synte at småkommunar hadde vorte overkompensert i høve til sitt utgiftsbehov. Det vart med bakgrunn i desse analysane, vedteke å halvere basiskriteriet i utjamningsmodellen.

Ved å innføra eit nytt Regionaltilskot, skulle små utkantkommunar sikrast mot for store tap i inntekter. Tilskotet er trappa opp etter kvart som Rattsø-effekten har slått til og nye urettvise reformer for småkommunar har kome til.

I dag er det dei kommunar som, uavhengig av geografisk plassering, har mindre enn 3.000 innbyggjarar og som har ei skatteinntekt under 110% av landsgjennomsnittet, som får dette tilskotet. Det skjer ei nedtrapping av tilskotet i intervallet 3000-3200 innbyggjarar. Ei tilsvarande nedtrappingsordning er ikkje etablert for dei kommunar som pendlar på begge sider av 110%-skatteinntektsgrensa.

Skjønstilskot:

Om det er tilhøve eller endringar som gjer at ein kommune taper vesentlege summar i rammefinansieringa, som korkje vert fanga opp av sentrale utjamningar eller overgangsordningar, har Fylkesmannen fått tildelt ei skjønssamme som skal nyttast til å sikre at det ikkje skjer utilsikta negative verknader på tenestetilbod for innbyggjarane.

Ein vesentleg del av denne summen er kompensasjon for bortfall av differensiert arbeidsgjevaravgift (DAA).

I den samla skjønssamma ligg det også regional –og distriktpolitiske grunngevevne skjønsmidlar. Desse midlane skal utgjere om lag 15% av ramma.

Selskapsskatt:

Næringsverksemd generelt og kor ei verksemd sitt hovudkontor er lokalisert, er svært ulikt fordelt i landet. Måten Selskapsskatten vert fordelt på, gjev difor vesentlege fordelingsverknader mellom kommunane. Dette syner mellom anna ved at det er gjennomført fleire endringar i fordelingsordninga det siste tiåret.

Før 1999 fekk kommunane ein del av selskapsskatten, men ordninga vart vurdert til å gje ei svært ujamn fordeling mellom kommunane og ustabile rammevilkår frå eit år til eit anna.

I perioden 1999-2005 vart Selskapsskatten difor gjort 100% statleg (mot ei auka fordeling til kommunane på skatt på inntekt og formue).

Med hovudargumentasjon på å skape større motivasjon for næringsutvikling, vart ordninga endra til slik den er i dag.

Frå år 2005 har delar av Selskapsskatten (3,5%), som vert betalt av verksemdar (etterskotspliktige), inngått i det kommunale rammetilskotet.

Fordelinga av denne skattedelen er basert på kor stor del av arbeidsplassane i eit føretak, som er lokalisert i den einskilde kommunen.

Den delen av selskapsskatten som kommunane skal ha, vert fordelt til kommunane 2 år etter at skatten er betalt; - og då som ein del av rammetilskotet.

Sørheim-utvalet sitt mandat:

1. Gjennomgå inntektsutjamning med fokus på
 - A Likeverdige tenester
 - B Stabile og på førehand kjende rammevilkår
 - C Motivasjon for å auka skatteinntekter
 - D Enkel skattinntektsutjamning
2. Vurdere tilhøve Innbyggjartilskot vs. Skatteinntekter
3. Vurdere vidareføring av selskapsskatten som ein kommunal skatt
 - A Likeverdige tenester,
 - B Stabile og på førehand kjende rammevilkår
 - C Insentiv til næringsutvikling – og verknader på regional næringsutvikling
4. Skjønstilskotet – omfang og kriterium
5. Legge ramme for regionalpolitiske tilskot
Tilhøvet mellom regionalpolitiske tilskot og distriktpolitikk – vurdere auka kopling
6. Vurdere behovet for overgangsordningar i inntektssystemet – koma med framlegg
7. Vurdere trongen for kompensasjonar for kommunar med nedgang/vekst i folketallet.
Vurdere modell for oppdatering av folketal
- (8.) Inntektssystemet for dei nye regionane skal ikkje vurderast
Utgiftsutjamninga skal ikkje vurderast

Ein viktig vurdering/reservasjon som Sørheimutvalet har lagt til grunn er at utgiftsutjamninga skulle vore vurdert i samanheng med dei andre elementa i inntektssystemet.

Sørheim-utvalet sine hovudkonklusjonar:

1. Tilhøve mellom skatt og rammetilskot i finansieringen av kommunar:

Sørheimutvalet si vurdering:

Mest omsyn til lokal forankring, krev høg skattedel

Mest omsynet til fordeling, på førehand kjende rammer og stabil politikk, krev ein låg skattedel

Konklusjon:

- Fordelinga skal framleis vera om lag 50/50
- Kommunane må framleis finne seg i å handtere ein stor grad av usikkerheit på inntektssida

2. Om ujamninga av skatteinntektene er ok i dag

Det er ynskje om å fordele noko meir av den symmetriske skatteinntektsutjamninga

- Fleirtalet vil auke den symmetriske skatteinntektsutjamninga frå 55% til 60%
- Eit mindretal vil ha det som i dag
- Eit anna mindretal vil auka utjamninga frå 55% til maks 95%, men då på dei inntektene som overstig 115% av landsgjennomsnittet

3. Selskapsskatt

Utvalet er delt - 3 alternativ:

- Avvikling av dagens modell – ei statleggjering med tilsvarende auke i fordeling av inntekts- og formueskatt mot kommunane
- Alternativt som i dag, overgang til skattefonds- eller skattesimuleringsmodellen

4. Vurdere Distriktpolitisk tilskot vs. Nord Norge-tilskot og regionaltilskot

Sørheimutvalet har sine vurderingar om nytt distriktpolitisk tilskot, lagt til grunn følgjande:

"Et nytt distriktpolitisk tilskudd skal brukes til å sette i stand kommuner som sliter med fraflytning og dårlige levevilkår i stand til å gi et bedre tjenestetilbud enn "gjennomsnittskommunen", for om mulig å demme opp for ytterligere fraflytning".

- Avvikling av dagens regionalpolitiske tilskot (Nord Noreg-tilskot og regionaltilskot) – regionalpolitikk skal styrkast
- Nytt Distriktpolitisk tilskot vert kopla opp mot definerte distriktpolitiske verkeområde - kopling mot distriktpolitikk elles
- Små kommunar innafor verkeområde, skal gjevast ein ekstrainsats
- Små kommunar utanom verkeområde, skal eventuelt få skjønsmidlar
- Skal føre til betre utbygd tenestetilbod enn gjennomsnittskommunen
- Forhindre fråflytting og dårlege levekår
- Nordområda i Noreg er prioritert – småkommunar i Sør Noreg taper

5. Omsyn til sterk vekst eller nedgang i folketalet – "oppdatert folketal"-ordninga

- For innbyggjartilskot og utgiftsutjamning - Oppdatering av folketal vert foreslått basert på 1.juli året før, i staden for i budsjettåret.
- For inntektsutjamninga – som i dag (fangar opp veksten raskare)
- Kompensasjon for demografiske endringar, så langt det er mogleg
- Eiga vekstkompensasjonsordning
 - Vekstgrense – det doble av gjennomsnittleg årleg vekst på landsplan, dei siste 3 åra
 - Kr. 50.000 pr. innbyggjar ut over vekstgrensa

6. Vurdering av skjønsmidlar

- Vesentleg reduksjon i skjønsmidlar - jf. overføring av regionalpolitiske motiverte skjønsmidlar til ein ny pott for distriktspolitiske verkemedel
- Mest mogleg tildeling etter faste kriterium
 - Omsyn til særskilte lokale tilhøve
 - Omsyn til særskilte hendingar i budsjettåret
- Kompensasjon for auka arbeidsgjevaravgift (DAA) skal framleis vera inkludert i skjønnet
- Kompensasjon for endringar i inntektssystemet i perioden 2002-2006 vert trekt ut av skjønnet og lagt inn i innbyggjartilskotet
- Vekstkompensasjonen (jf. pkt. 5) vert finansiert ved same %-vise trekket i skjønnsrammene for alle fylka

Denne ordninga skal iflg. utvalet gje større grunnlag for rettvis fordeling.

7. Vurdere om overgangsordningane er gode nok

- Vert innført ein inntektsgaranti (INGAR) - hindre bråe inntektsendringar i høve til landsgjennomsnittlege endringar – uavhengig av årsak
- Endringar som kjem via skiftingar i inntektsutjamning og selskapsskatt, vert ikkje garantert
- Max. Kr. 300,- tap pr. innbyggjar skal kunna tolast
- Finansiert med likt trekk pr. innbyggjar i alle kommunar

8. Totaleffekt for Sveio kommune.

Effekten for Sveio kommune at kommunen får eit nettotap på 5, 9 mill. kr. årleg.

RÅDMANNEN SINE VURDERINGAR:

Likeverd:

Den største årsaka til ulikskapane i tenestetilbodet kommunane imellom, kjem som følge av ulike inntektsføresetnader og då særleg skatteinntekter som er knytt til kraftverk og eigedomskatt knytt til store verksemdar. Ofte er det tilfeldig kven som får store etableringar/ligg i nærleiken av kraft. Det er difor umogleg å skape eit likeverdig tenestetilbod i kommune-Noreg, utan å også trekke inn slike skattar i fordelingskabal.

Men det er også store skilnader i korleis person- og selskapsskatteinntektene i kommune-Noreg er fordelt:

73 av 431 kommunar har eit skatteinntektsnivå som er over 100% av landsgjennomsnittet. 301 av 431 kommunar har eit skatteinntektsnivå på mindre enn 90%.

Etter rådmannen si vurdering må ein etablere eit betre utjamningssystem som gjer at dei rikaste kommunane tek eit større løft for fellesskapet, enn slik det er tilfelle i dag. Dette har mindretalet i utvalet lagt opp til og ynskjer ei langt større utjamning frå kommunar med skatteinntekter over 115% av landsgjennomsnittet til dei mest skattesvake kommunane.

Ulike føresetnader:

Dei norske kommunane varierer mykje, frå små og store kommunar, "rike og fattige", frå nord og sør, aust og vest i landet og nokre frå kommunar med store hjørnesteinsverksemdar og andre frå kommunar med høg pendlarfaktor m.m.

Det må såleis ha vore ei mengd med kryssande interesser ein skal ta hensyn til, når ein utarbeidar eit system som har som føremål å finne nye rettvise løysingar/verkemiddel og når det ikkje er fleire midlar å omfordele enn dei ein har tilgjengeleg i dagens inntektssystem.

Alle tapskompensasjonar vert fjerna:

Sveio kommune taper om lag 5,9 mill. på at tapskompensasjonen for alle systemendringar som er gjort i perioden 2002-2006, vert fjerna (størstedelen er knytt til Rattsø-effekten).

Sveio kommune fekk ved omlegging av reisetidskriteriene eit tap på 9,7 mill. kr. Dette blei delvis kompensert av skjønsmidlar. Det er desse skjønsmidlane Sørheimutvalet no vi fjerne. Sveio tapar derfor totalt sett 5,9 mill. pr. år.

Auka inntektsutjamning:

Sveio kommune bør etter rådmannen si innstilling være positiv til mindretalsframlegget på auka inntektsutjamning isolert sett.

Mkindretalet vil auke fordelingsprosenten opp til 95%, men den auka omfordeling skal då skje frå dei kommunar som har skatteinntekter på meir enn 115% av landsgjennomsnittet. Ei slik løysing vil gje ei styrking av rammene i høve det fleirtalet legg opp til, som ynskjer at alle kommunar med skatteinntekter større enn 100%, skal vera med å dekke 5% auka inntektsutjamning.

Selskapsskatten:

Selskapsskatten har auka i Sveio Kommune. Sørheimutvalet foreslår at den vert avvikla som ein kommunal skatt og at fordelinga av person- og formueskatt heller vert fordelt med ein større del til kommunane enn i dag. Rådmannen meiner at det er langt fleire forhold enn selskapsskatt som initierer kommunane sin vilje til å arbeide for å få fleire næringsetableringar, og foreslår at Sveio kommune støtter dette framlegget.

Oppdatering av folketal:

Skjer det ei oppdatering av folketallet/alderssamansetnad midt i budsjettåret, vil dette gje endra rammevilkår for kommunane, berre kort tid etter at eit budsjett er lagt. Dette er ei uheldig ordning med tanke på planlegging og gjennomføring av eit stabilt tenestenivå. Sjølv om Sveio kommune er ein vekstkommune, og dermed vil tape på framlegget, vil rådmannen foreslå at kommunen støtter framlegget. Det kjem av at det vil være ei større utfordring å være ein kommune som går ned i folketal.

INGAR – inntektsgarantien:

Inntektsgarantien for kommunane som gjer at ingen kommunar skal kunna tape meir enn 300,- pr. innbyggjar frå eit år til eit anna, er ei god ordning. Alle kommunar skal her vera med å bidra til fellesskapet.

Om utgiftsutjamninga:

Ramma for utgiftsutjamninga er alltid vekta med 1,0. Det vil seie at det er ei rein omfordelingsordning. Dersom behova for kommunale tenester (og dermed utgiftene) veks meir enn kva som er den totale ramma for utgiftsutjamninga for kommunesektoren, slik det har skjedd på 2000-talet, skjer det ei underfinansiering av utgiftene i ein lokalkommune. Verst går det då for dei kommunar som ikkje har hovudtyngda av si finansiering gjennom skatteinntekter. Her er det trong for ein ny gjennomgang på bakanforliggende kriterium til utrekning av kostnadsnøkane. Dei store tapte inntektene i småkommunar i perioden 2000-2006, tyder på dette, særleg når tapskompensasjonen i tillegg vert fjerna.

Konklusjon:

Sveio kommune viser til rapport om ”forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene” (Sørheimsutvalet), jf. brev av 26.10.07 frå Kommunal- og regionaldepartementet. Sveio kommune vil koma med følgjande høyringsuttale:

1. Hovudføremålet med inntektssystemet er å leggja til rette for eit likeverdig tenestetilbod i heile landet.
I dag har kommunane svært ulike føresetnader for å oppretthalde og vidareutvikle tenestetilbodet, og dermed vil også høvet til å drive lokalsamfunnsutvikling variere sterkt. Det vert ei nærast umogleg oppgåve å skapa likeverdig tenestetilbod i kommune-Noreg, før skatt på kraftinntekter og eigedomsskatt på store verksemdar også vert inntektsutjamna.
2. Samtlege sikkerheitsventilar og overgangsordningar er fjerna for dei kommunar som har vorte ramma av uheldige fordelingsverknader, sidan førre gong inntektssystemet vart revidert. Dette betyr at Rattsø-effekten frå 1997. med dette nye framlegget er lagt inn i inntektssystemet med full tyngde, utan at det tilfell kompensasjon for Sveio kommune av noka slag; - berre som ei mellombels løysing gjennom INGAR-systemet.

3. Sveio kommune er uroleg for konsekvensane av framlegget til ei markant reduksjon i skjønsmidlar i inntektssystemet. Særleg når ramma framleis skal innehalde kompensasjon for endring i reisetidskriteriene som Sveio kommune har hatt ein prosess på.

Inntektssystemet vil ikkje klara å fanga opp alle uforutsette inntekts- og utgiftsendringar som skjer i ein kommune gjennom budsjettåret.

Desse endringane kan vera vesentlege og dei kan syne seg å verta permanente. Det er viktig at det på fylkesnivå, som har ein viss lokal kunnskap å skilte med, finst tilstrekkeleg med skjønsmidlar til å fanga opp større endringar som ikkje vert fanga opp gjennom sentralt fastsette kriteriedata og kostnadsnøklar.

Fylkesmannen sin skjønspott må aukast, i dei fylka der det er kommunar som vert råka av denne uforutsette fordelingsverknaden.

4. Sveio kommune støttar utvalet sitt framlegg til at det vert ytt ein eigen kompensasjon for vekstkommunar. Dette kan vera med på å dempa vekstsmertene i slike kommunar.
5. Sveio kommune støttar utvalet sitt framlegg til å etablere eit Inntektsgarantisystem – INGAR. Dette vil sikra eit noko betre likeverdig tenestetilbod i ein omrømningsperiode.
6. Sveio kommune ser utvalet si løysing med å ta ut selskapsskatten av inntektsgrunnlaget for kommunane, som ei god løysing. Motivasjonen for å skapa næringsutvikling er knytt til andre føremål enn skatteinntekter. Dette fordi desse inntektene er svært ustabile. Auka skatteøre på person- og formueskatt sikrar eit meir stabilt grunnlag for næringsutviklingsarbeidet i kommunane.
7. Sveio kommune støttar mindretalet si løysing med ei skatteinntektsutjamning som legg opp til ei utjamning som kan verta høgare enn 60%.
Men det er då ein føresetnad at auken vert dekkja av kommunar med skatteinntekter over 115% av landsgjennomsnittet.
8. Trass i at Sveio kommune er ein vekstkommune, vil ein støtte ei endring av oppdateringa på folketalet til 1/7 året før budsjettåret, med tanke på å sikra eit jamt tenestetilbod i budsjettåret. Det er positivt at det vert etablert ei økonomisk kompensasjonsordning for dei kommunar som denne endringa slår negativt ut for.
11. Det er naudsynt med ein grundig gjennomgang av utgiftsutjamningssystemet, for å sikra tilstrekkeleg utgiftsdekning for småkommunar; - særleg for dei kommunar som taper mykje på dette utvalet sitt framlegg til endringar i inntektssystemet.
12. Sveio kommune meiner at arbeidet med endring av kostnadsnøklane også må ut på høyring til kommunane.